

Program Centra pre deti a rodiny REPULS

Magistrát hlavného
mesta Slovenskej
republiky Bratislava

Primaciálne námestie 1
814 99 Bratislava 1
Slovenská republika

REPULS

Centrum pre deti a rodiny

Program Centra pre deti a rodiny REPULS

Centrum pre deti a rodiny REPULS
hlavného mesta SR Bratislavy
Budatínska 59/A
851 06 Bratislava
Tel.: 02/622 500 35
E-mail: repuls@bratislava.sk
Web: www.repuls.sk

Kontaktná adresa je zároveň aj
adresa miesta vykonávania opatrení.

Poslanie Centra pre deti a rodiny REPULS

„Ochrana – orientácia – odraz“

Poslaním programu Centra pre deti a rodiny REPULS je **ochrana práv a právom chránených záujmov dieťaťa, emocionálna stabilizácia dieťaťa a rodiča, aktivizácia síl pri preklenutí náročnej životnej situácie, posilnenie a optimalizácia fungovania rodinných vzťahov – sanácia rodinného prostredia, podpora a edukácia sociálnych a rodičovských zručností**. K základným princípom práce patrí:

- rešpekt k ľudskej dôstojnosti
- diskretnosť a bezpečie
- nepretržitá dostupnosť
- holistický prístup

Účel Centra pre deti a rodiny REPULS

Centrum pre deti a rodiny REPULS (ďalej len Centrum“) je v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len Zákon č. 305/2005), § 45 ods.1, písm. c) zariadenie zriadené na účel vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania

1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch (ďalej len „opatrenia“)

Forma vykonávania opatrení a opis cieľovej skupiny

V zmysle § 45 ods.4 Zákona č. 305/2005 Centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou a to podľa § 45 ods. 1 písm. c) pre dieťa na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne o dieťa stará, po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

V zmysle § 47 ods. 5 Zákona č. 305/2005 Centrum môže na odporúčanie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately prijať s dieťaťom aj jeho rodiča, osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa, alebo inú blízku osobu dieťaťa (ďalej len „plnoletá fyzická osoba/plnoleté fyzické osoby alebo dospelá osoba/dospelé osoby“), pričom účelom ich pobytu nemôže byť riešenie nepriaznivej sociálnej situácie podľa osobitného predpisu (zákon o rodine). Účelom takéhoto pobytu môže byť len nácvik rodičovských zručností a iných zručností, úprava a zachovanie vzťahov medzi dieťaťom a dospelou osobou podľa prvej vety alebo uľahčenie vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa.

Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení

- závažná psychiatrická diagnóza dieťaťa a/alebo dospeléj osoby
- závažný zdravotný stav vyžadujúci ošetrovateľskú starostlivosť dieťaťa a/alebo dospeléj osoby
- preukázateľné násilie voči blízkej a zverenej osobe zo strany dospelého

Celkový počet miest

Výkon opatrení je realizovaný v dvoch skupinách. Celkový počet detí a plnoletých fyzických osôb je 30, v zmysle § 14 vyhlášky č. 103/2018 Z. z.

Opis vnútorných a vonkajších priestorov

Centrum sa nachádza v zrekonštruovanej budove bývalej materskej školy. Rekonštrukcia objektu s názvom projektu *“Rekonštrukcia a modernizácia objektu krízového centra”* bola zrealizovaná v roku 2010 z podpory nórskeho finančného mechanizmu a prostriedkov hlavného mesta SR Bratislavy. Centrum (v tom čase ešte ako krízové stredisko) oficiálne zahájilo svoju činnosť dňa 01.07.2011. Ďalšou rekonštrukciou obytných buniek a spoločných priestorov prešlo Centrum v roku 2022.

Objekt sa nachádza na samostatnom oplotenom pozemku s rozmerom 79×60m. Celková plocha je 1260 m². Samotný objekt pozostáva zo štyroch obvodových pavilónov a jedného centrálného, ktoré sú navzájom pospájané chodbami. Jednotlivé pavilóny sú prízemné objekty. Každý pavilón a spojovacia chodba majú samostatný vstup. Pavilóny sú spojené chodníkmi. V celom areáli je pozemok zatrávnený s vysadenými stromami po obvode. V zadnej časti sa nachádza detské ihrisko s preliezkami, zóna na cvičenie, altánok, menšie basketbalové ihrisko, priestor pre stolný tenis a relaxačná časť s lavičkami.

Objekt je chránený vonkajším a vnútorným kamerovým systémom a 12-hodinovou dennou službou na vrátnici vo vstupnom trakte.

Objekt je vnútorne členený na päť pavilónov/traktov. Jeden trakt je určený pre odbornú činnosť, druhý je centrálny, usporiadaný pre voľnočasové a záujmové činnosti klientov, pre edukatívne a relaxačné účely. Tri trakty sú prispôsobené klientom – nachádzajú sa v nich kompletne vybavené obytné bunky, čo vytvára priestor na zachovanie súkromia. Každá obytná bunka pozostáva z kuchynského kúta s elektrospotrebičmi, z časti určenej na stolovanie a prípravu na vyučovanie, z lôžkovej časti – posteľ, nočný stolík, skrine a hygienického zariadenia – wc, sprchovací kút, umývadlo. Detailný popis priestorového vybavenia obsahuje Prevádzkový poriadok Centra.

Počet zamestnancov a štruktúra pracovných miest

Celkový počet zamestnancov Centra je **štrnásť**. Podporu výkonu opatrení v dvoch skupinách pre deti s rodičmi zabezpečuje celkovo osem odborných zamestnancov:

Skupina 1

- sociálny pracovník
- psychológ
- sociálny pedagóg
- pedagóg

Skupina 2

- sociálny pracovník
- psychológ
- liečebný pedagóg
- etopéd

Okrem toho v Centre zabezpečujú podporu deťom a rodičom ďalší dvaja odborní zamestnanci – sociálni pracovníci. Všetci odborní zamestnanci majú ukončené štúdium II. stupňa v príslušných študijných odboroch.

Prevádzku zariadenia realizujú ďalší štyria zamestnanci:

- vedúci
- ekonómka
- dvaja vrátnici

Odborný personál Centra okrem priebežného aktualizácie vzdelávania absolvuje i ustanovený Program supervízie.

Oboznámenie detí a plnoletých fyzických osôb s programom Centra

Program Centra je k dispozícii:

- vo vstupnom trakte Centra na nástennej tabuli
- na webovom sídle Centra www.repuls.sk

S programom Centra a ďalšími náležitosťami (Domáci a Návštevný poriadok a pod.) sú dospelé osoby oboznamované pred podpisom Dohody o vykonávaní opatrení SPOD a SK (ďalej len “Dohoda”). Deti sú s programom rovnako oboznamované, pričom tu sa uplatňuje zásada vekovej primeranosti. Oboznámenie dospelých osôb realizuje najmä sociálny pracovník, u detí sa oboznámenie realizuje v spolupráci s rodičmi, nápomocní môžu byť v prípade potreby aj iní odborní pracovníci (psychologička, vychovávatelia/vychovávateľky). Ak je to primerané veku detí, je možné s programom ich oboznamovať súčasne s dospelými osobami. Posúdenie vekovej primeranosti realizuje najmä psychologička Centra.

S rodinou bezprostredne po nástupe spolupracuje určený vychovávateľ, rovnako sa realizuje “rovesnícky tútoring”, ktorý zabezpečuje dospelá osoba z radov klientov, ktorá je dostatočne orientovaná v procesoch spolupráce s personálom Centra a v zavedených normatívach. Okrem zabezpečenia neustálej podpory v adaptačnej fáze pobytu je účelom “rovesníckeho tútoringu” aj prirodzené rozvíjanie vzťahov medzi klientmi zariadenia.

Opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami

Všetci odborní zamestnanci Centra sú viazaní aktuálne platnými etickými normami ich profesií, rovnako etickým kódexom zamestnanca Magistrátu hl. mesta Bratislava. V prípade, že dôjde k rozporom v etickej oblasti, pracovník/ pracovníci i klient majú právo požiadať o riešenie dostupnými prostriedkami.

Sociálna práca

Centrum je z hľadiska prístupu ku klientom orientované na poskytovanie intervencií holisticky, rešpektujúc humanistické teórie sociálnej práce. Ako príhodné sa ukazuje smerovanie v intenciách ekosociálnych prístupov, ktoré dokážu najlepšie vystihnúť komplexnosť životnej situácie klienta/klientov (pod pojmom "klient" rozumieme všeobecne dieťa, dospelú osobu i rodinu).

Sociálni pracovníci s rešpektom identifikujú potreby klientov, zároveň sú v rámci svojej odbornej činnosti viazaní dodržiavaním **zákonov, odborných štandardov, etických princípov**, ochranou práv a právom chránených záujmov dieťaťa.

Ich cieľom je najmä tvorba a udržiavanie motivácie klientov k spolupráci, formulácia cieľov, plánovanie intervencií s prihliadaním na ich prioritu, pravidelné, príp. situačné prehodnocovanie spolupráce. V tejto súvislosti naplňajú v Centre o. i. aj funkciu koordinátora prípadu (prípadového manažéra) v rámci mikrotímu (sociálny pracovník, psychológ pre prácu s dospelými klientami, psychológ pre prácu s deťmi, vychovávateľ).

Sociálni pracovníci v spolupráci s klientom hľadajú spoločne zdroje – možnosti zvyšovania kvality života. Odborníci rozumejú, že proces zmeny je nekončiaci, vnímajú individuálne tempo klienta, v tejto súvislosti podporujú predovšetkým "jazyk zmeny" v komunikácii (motivačné rozhovory).

Formy realizácie sociálnej práce

Krízová intervencia – odborný „zásah“ zabezpečujúci okamžité zhodnotenie aktuálnej situácie a poskytnutie bezodkladnej nevyhnutnej pomoci a podpory s cieľom odvrátiť akútne ohrozenie klienta alebo zmierniť jeho nepriaznivé dôsledky.

Sociálna diagnostika – zameraná na získavanie komplexného obrazu o klientovi a jeho životnej situácii s dôrazom na zmapovanie príčin vzniku životnej situácie a potenciálnych zdrojov, ktoré môžu byť nápomocné pri jej riešení.

Prípadový (case) manažment – systematické vedenie výkonu opatrení, v Centre za účelom efektívneho napĺňania potrieb dieťaťa a dospelých osôb s ním prijatých (ďalej „rodina“/klient), zohľadňujúc zákonné požiadavky spoločnosti. Zahŕňa plánovanie a realizáciu cieľov a úloh, ich prioritizáciu, spoluprácu v mikrotíme a v multidisciplinárnom tíme (komunikácia s externými organizáciami/inštitúciami zapojenými do spolupráce s rodinou), koordináciu tímu pri tvorbe komplexných intervencií.

Sociálne poradenstvo – ponúkание možností riešenia aktuálnej životnej situácie rodiny. Smerované k pozitívnym posunom v kvalite života dieťaťa a rodiny.

Negociácia – vyjednávanie ako prevencia konfliktov, riešenie sociálne problémových situácií hneď, ako sú identifikované. Ide o transakciu smerujúcu k uzavretiu dohody, ktorá predpokladá dobrovoľnú zhodu účastníkov na riešení. Je cieľovo zameraná a má z nej v čo najvyššej miere benefitovať prioritne dieťa a rodič. Tu je možné negociovať i za klienta (po dohode s ním a ideálne za jeho účasti) v situáciách, kedy je riziko, že vo vzťahu k nemu môže z rôznych dôvodov dochádzať k opresii.

Zmocňovanie (empowerment) – komunikačný model v rámci motivačných rozhovorov – jeho účelom je podpora klienta v smere rozvoja jeho osobného potenciálu so zameraním na zdroje klienta, aby mohol rozhodovať o svojom živote a prijať za svoje konanie zodpovednosť.

Sociálna edukácia – podpora rozvoja sociálnych a komunikačných zručností klienta, štandardných spôsobov sebaobsluhy, orientácie v sociálnom prostredí, vo veciach uplatňovania si práv a preberania zodpovednosti za plnenie povinností. Ponúkание edukačných obsahov a priestoru na ich spracúvanie v individuálnom/skupinovom kontakte s dôrazom na kritickú diskusiu, prehodnocovanie životných skúseností.

Prístup zameraný na znižovanie rizík – vedie k znižovaniu nepriaznivých dopadov aktuálnej životnej situácie na rodinu s rešpektom k jedinečnosti jej potrieb. Tento prístup plne rešpektuje situáciu, v akej sa klient aktuálne nachádza a snaží sa reflektovať na jeho akútne potreby. Cieľom je primárne predchádzať zhoršeniu aktuálnej životnej situácie klienta, budovať pracovný vzťah postavený na realistickom vnímaní aktuálneho subjektívneho “sveta” klienta zo strany sociálneho pracovníka.

Sieťovanie – kontaktovanie inštitúcií, zväčša orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, akreditovaných subjektov, školských, zdravotníckych zariadení, pracovníkov verejnej správy, neformálnych blízkych skupín a ďalších. Ich prizývanie k spolupráci by malo smerovať k riešeniu aktuálnej životnej situácie rodiny, k zvyšovaniu kvality života.

Sociálna asistencia, t. j. sprevádzanie – zameraná/é na podporu rodiny pri zvládaní situácií, ktoré sama označuje ako náročné, realizuje sa v širšom sociálnom prostredí. Ide predovšetkým o sprevádzanie počas vybavovania úradných a súdnych záležitostí, návštev zdravotníckych zariadení a iných inštitúcií. Často sa v rámci nej realizuje i negociácia (viď vyššie).

Psychologické poradenstvo a podpora

Cieľom psychologickej starostlivosti je sanácia rodinného prostredia, podpora deťom a rodičom pri zvládaní vývinových a životných situácií, ktoré predchádzali ich prijatiu do Centra so zameraním na predchádzanie, prehlbovanie a opakovanie náročných a krízových situácií v rodinnom prostredí, rovnako aj porúch vývinu dieťaťa z dôvodu ťažkostí v rodinnom alebo širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch.

Psychologickú starostlivosť zabezpečujú psychologičky Centra individuálnou a/alebo skupinovou formou.

Hlavné úlohy psychologickej činnosti sú súčasťou plánu vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa a rodiča (ďalej len „plán“) a nadväzujú na cieľ/ciele určený/určené orgánom SPODaSK.

Formy realizácie psychologickej činnosti

Individuálne psychologické poradenstvo a sprevádzanie – cieľom je rozvoj a podpora osobnostného a vývinového potenciálu detí a ich rodičov, ako aj podpora klienta pri zvládaní náročnej životnej situácie v zmysle prijatia, podpory a stabilizácie. Podpora je zameraná na sebaopoznanie, zvedomenie si vlastných zdrojov a opôr, hľadanie zvládacích stratégií a nastavovanie hraníc u detských aj dospelých klientov. V procese sa využívajú metódy poradenskej práce, ako sú rozhovor, vytváranie bezpečia, aktívne počúvanie, spätná väzba, klarifikácia, psychoedukácia, orientácia na riešenie, prerámcovanie, skúmanie možností, hľadanie zdrojov klienta, podpora a povzbudenie, identifikácia hraníc, ako aj práca s minulými pozitívnymi skúsenosťami a výnimkami z ťažkostí.

Krízová intervencia – cieľom je zameranie na riešenie okamžitých ťažkostí a akútnej dekompenzácie a dosiahnutie istej stabilizácie a zníženie citlivosti k aktuálnemu stresoru.

Psychodiagnostika – cieľom je orientačné zistenie a mapovanie individuálnych osobitostí, potrieb, potenciálu a limitov dieťaťa a/alebo dospelaj osoby s ním prijatej, emočného prežívania, zmapovanie rodinných

a sociálnych vzťahov a perspektív rozvoja, identifikovanie symptómov ohrozenia vývinu dieťaťa ako podkladov pre individuálne psychologické poradenské sprevádzanie. Využívané techniky: anamnéza, rozhovor, pozorovanie, analýza rodinných a sociálnych interakcií, štandardizované psychologické testové metódy: hodnotiace škály, kresebné a projektívne techniky (Rorschachová metóda) rozbor výsledkov činnosti a pod. V prípade potreby iniciuje vyšetrenie klienta v CPP alebo diferenciálno-diagnostické vyšetrenia u iných odborníkov (psychiater, neurológ, logopéd...).

Psychomotorický vývin a podpora vzťahu rodič-dieťa – cieľom je podpora vzťahovej väzby medzi rodičom a dieťaťom raného veku, interakcie a hry medzi rodičom a dieťaťom, naladenia a vnímavosti rodiča na dieťa, podpora jednotlivých vývinových oblastí u detí raného veku (kognitívne schopnosti, porozumenie, reč, hra, sociálny vývin, jemná a hrubá motorika), včasné zachytenie prípadných vývinových ťažkostí a odchýliek a následne včasná podpora. Modelovanie rozvoja jednotlivých vývinových oblastí rodičom.

Sandplaying – využíva sa na získanie vhľadu do emócií, potrieb a zdrojov klienta (dieťa alebo dospelý) a podporuje nadviazanie poradenského vzťahu prostredníctvom projektívnej práce s terapeutickým pieskoviskom.

Komunity – cieľom je rozvoj sociálnych a komunikačných zručností, rodičovských zručností. Prebieha na pravidelnej báze za účasti všetkých klientov Centra, po spoločnom úvode sa realizuje samostatne detská a dospelá komunita, každá má svoju vlastnú štruktúru, tematické okruhy a zameranie.

Párové poradenstvo – cieľom je stabilizácia partnerského vzťahu a posilnenie jeho funkčnosti v kontexte rodičovských a rodinných výziev. Poradenstvo sa zameriava na zlepšenie komunikácie, podporu vzájomného porozumenia, spracovanie konfliktov a posilnenie spolupráce v rodičovských rolách.

Tematické programy a psychoedukácia – cieľom je rozširovanie možností klientov o nové poznatky na rôzne témy, informácie a skúsenosti s využitím podporných tréningových programov zameraných na rozvoj komunikačných a sociálnych zručností, rozvoj rodičovských zručností.

Zážitkový pobyt – cieľom je posilnenie rodičovských kompetencií, podpora funkčného rodinného systému a vytvorenie bezpečného priestoru pre reflexiu a vzťahový rast rodín zapojených do starostlivosti Centra. Súčasťou sú štruktúrované psychologické tematické skupiny zamerané na psychoedukáciu, rozvoj rodičovských zručností, podporu emocionálnej regulácie a sebapoznania.

Výchovné činnosti

Ide o odborné činnosti zamerané predovšetkým na rozvoj rodičovských a sociálnych zručností v praktickom živote. Vychovávateľ (najmä pedagogickí pracovníci) ako súčasť mikrotímu sa prostredníctvom viacerých foriem a metód práce snaží o podporu rozvoja individuality, sociálnych zručností a samostatnosti dieťaťa, tiež o reflektovanie jeho osobitostí a záujmov počas celého pobytu v Centre. Už v prvej fáze pobytu sa zameriava na mapovanie potrieb konkrétnej rodiny a oblastí, ktoré by bolo vhodné v rámci rozvoja rodičovských a sociálnych zručností ďalej rozvíjať. Členovia rodiny sa aktívne zúčastňujú na stanovení cieľov a vymedzení režimu spolupráce, následne sa priebežne realizuje vyhodnocovanie a aktualizácia cieľového zamerania.

Formy realizácie výchovných činností

Individuálna práca s rodinou – zameraná na podporu a rozvoj rodinného systému, zisťuje a napomáha riešeniu špecifických potrieb, konfliktov a dysfunkcií. Hlavným cieľom je posilnenie rodičovských kompetencií, porozumenie správaniu dieťaťa, vytvorenie bezpečného prostredia, zlepšenie vzájomnej komunikácie v rodinnom systéme, čo môže viesť k dosiahnutiu pozitívnej zmeny v živote rodiny. Využívané techniky: pozorovanie, rozhovor, diskusia, edukácia, nácvik vhodných foriem správania a riešenia náročných situácií, rozvoj finančnej gramotnosti a efektívneho hospodárenia s financiami a osobným majetkom, argumentovanie, podpora zavádzania a udržiavania zrozumiteľného, predvídateľného režimu v rodine, relaxácia a pod.

Individuálna práca s dieťaťom – vychádza z vopred stanovených cieľov a odporúčaní odborného tímu, pričom je zameraná predovšetkým na elimináciu negatívnych vplyvov užšieho a širšieho sociálneho prostredia. Ide o rozvoj kognitívnych funkcií, jemnej, hrubej motoriky, reči, školských spôsobilostí a emocionálneho prežívania dieťaťa. Využívané techniky: pozorovanie, rozhovor, vysvetľovanie – explanácia, diskusia, nácvik vhodných foriem správania, pochvala, povzbudenie, odmena, tvorivé dielne, hry, režim, komunitné stretnutia, skupinová práca, relaxácia. Výber vhodných techník závisí od potrieb detí a ich veku.

Skupinová práca – je realizovaná v menších skupinách v rámci krúžkovej činnosti a voľnočasových aktivít. Cieľom je sprostredkovanie pozitívnych zážitkov, relaxu, rozvoja hrových kompetencií, podpora rovesníckych vzťahov a komunikačných zručností dieťaťa.

Krízová intervencia – okamžitá podpora zameraná na navodenie bezpečia, upokojenie a zmapovanie potrieb. Vytvorenie bezpečného priestoru, neodkladná realizácia opatrení zameraných na odvrátenie ohrozenia

zdravia a života. Realizuje sa osobnou alebo telefonickou formou. V prípade krízovej intervencie môže odborný pracovník – vychovávateľ spolupracovať s inými subjektmi, ktoré sa špecializujú na ochranu zdravia a života.

Krúžková činnosť – je pravidelná, zameraná na neformálne vzdelávanie, pohybové a tvorivé aktivity, kultúrne vyžitie a rozvoj zručností spojených s vedením domácnosti.

Voľnočasové aktivity – sú organizované príležitostne. Cieľom je podpora zo strany vychovávateľa pri hľadaní a realizácii dostupného a zdravého trávenia voľného času v kruhu rodiny. Ide o účasť členov rodiny na tvorivých dielňach, spoločných vychádzkach, hrových aktivitách pre deti, návšteva športových a kultúrnych podujatí mimo Centra. Často má pridanú poznávaciu hodnotu.

Prázdninové aktivity – denný tábor pre deti.

Nácvik pracovných zručností – určený pre dospelých, nepracujúcich klientov. Jeho cieľom je uchovanie/posilňovanie pracovných návykov, príprava klientov na zapojenie sa do bežného pracovného života.

Akcie mesiaca – predstavujú tematické komunitné stretnutia. Sú zamerané na utužovanie vzťahov medzi klientami, rozvoj participácie, zlepšovanie komunikácie, rozptýlenie, zmierňovanie stresu i edukáciu prostredníctvom zážitku v danej téme. Často nadväzujú na významné spoločenské udalosti v danom období.

Sprevádzanie klientov – asistencia, sprevádzanie klientov v situáciách, ktoré vyžadujú podporu a pomoc odborného pracovníka.

Ergoaktivita, brigády – cieľom tejto aktivity je najmä udržanie, rozvoj pracovných zručností a návykov primárne nepracujúcej plnoletej klientely, pridanou hodnotou môže byť primerané odmeňovanie (formu určujú aktuálne možnosti Centra, napr. v podobe darčkových poukážok) a následné hospodárenie s nadobudnutou odmenou. Zameraná je na podporu zdravia a celkovej telesnej a duševnej pohody jedinca, pomáha rozvíjať jeho kvality a schopnosti prostredníctvom zmysluplnej činnosti. Obsahovo je zameraná prevažne na zveľaďovanie interiéru a exteriéru Centra, na udržiavanie zdravého, čistého, estetického životného priestoru.

Snoezelen – miestnosť poskytujúca multisenzorické prostredie, ktoré cielene využíva vizuálne, sluchové, hmatové, čuchové a proprioceptívne podnety za účelom podpory psychickej pohody, relaxácie a zmyslového vnímania. Prostredie vytvára pre klienta pocit bezpečia, predvídateľnosti

a kontroly. Je určená pre všetky vekové kategórie klientov, je vhodná najmä pre osoby so zvýšenou mierou stresu, emočného napätia, poruchami správania, traumou, neurovývinovými poruchami, mentálnym alebo zdravotným znevýhodnením, ako aj pre osoby, ktoré potrebujú podporu v oblasti sebaregulácie a relaxácie. V rámci práce v snoezelen prostredí sa podporuje uvoľnenie, koncentrácia, rozvoj zmyslového spracovania, emočná stabilita, komunikácia a vzťahová väzba klientov. Snoezelen je podporným nástrojom v sociálnej, výchovnej a terapeutickej práci, vždy s dôrazom na individuálne potreby a aktuálny psychický stav klienta.

Opis plánovania a poskytovania odbornej pomoci

Centrum postupuje pri plánovaní a poskytovaní odbornej pomoci podľa plánu vykonávania opatrení pobytovou formou. Tento sa pripravuje a realizuje pre dieťa vrátane zapojenia rodiča dieťaťa, osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa, alebo iných blízkych osôb dieťaťa do vykonávania týchto opatrení v Centre (Zákon č. 305/2005 § 47 ods. 3).

Plán vykonávania opatrení pobytovou formou (náležitosti podľa Vyhlášky č. 103/2018, § 30 ods. 1, písm. b), body 2ods. 8; ods. 11):

1. **Miera ohrozenia dieťaťa** – určená orgánom SPODaSK v odporúčaní na vykonávanie opatrenia v Centre
2. **Zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny** – východiskom je odporúčanie orgánu SPODaSK

Pri prijatí dieťaťa a dospeléj osoby s ním prijatej sa doplnia informácie z odporúčania orgánu SPODaSK pomocou základných diagnostických metód (pozorovanie, rozhovor, anamnéza, zber a analýza informácií z iných inštitúcií, pozorovanie a vyhodnotenie vzájomnej interakcie medzi dieťaťom a dospelou osobou) najmä počas vstupného rozhovoru s dieťaťom, jeho rodičom, prípadne inou dospelou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, prípadne s inými blízkymi osobami dieťaťa. Vstupný rozhovor sa realizuje za účasti sociálneho pracovníka a psychológa prevažne s rodičom, prípadne inou dospelou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, prípadne s inými blízkymi osobami dieťaťa. Vstupný rozhovor, prípadne iné vstupné diagnostické zisťovanie, s dieťaťom/deťmi realizuje súbežne predovšetkým liečebná pedagogička a/alebo vychovávateľ/vychovávateľka, ak je to pri dieťati/deťoch možné zohľadňujúc najmä jeho/ich vekovú primeranosť.

V prípade potreby sa doplní aj anamnestické informácie, popis aktuálnej životnej situácie vrátane príčin jej vzniku (rodinná anamnéza, osobná

anamnéza, školská a profesionálna anamnéza, zdravotná anamnéza, právna anamnéza), mapovanie doterajších postupov riešenia situácie, hľadanie osobných i sociálnych zdrojov pomoci a podpory.

Na tvorbe plánu sociálnej práce participuje primerane dieťa, rodič, prípadne iná dospelá osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa, iné blízke osoby, orgán SPOD a SK, ďalšie inštitúcie a osoby zapojené do pomoci dieťaťu (Mestský úrad, predškolské/školské zariadenia, zdravotnícke zariadenia, mimovládne organizácie, dobrovoľníci a pod.).

3. **Ciele sociálnej práce a ciele psychologickkej činnosti** sú definované v súlade s individuálnymi potrebami dieťaťa a rodiča, prípadne inej dospelaj osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa, a to v spolupráci s nimi.
4. **Konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov** – základom je aktívna spolupráca s rodinou, pracovníkmi orgánu SPOD a SK, ďalšími osobami, pri plnení konkrétnych úloh vyplývajúcich z plnenia cieľov. Centrum iniciuje pracovné stretnutia, komunikuje v záujme napĺňania stanovených úloh.
5. **Termín prehodnotenia úlohy** – vyhodnotenie cieľov a z nich vyplývajúcich úloh sa stáva podkladom, ktorý sa zohľadní pri rozhodovaní o ďalšej potrebe vykonávania opatrení v Centre a pri prechode do nasledujúcej fázy pobytu dieťaťa/rodiča, prípadne inej dospelaj osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa.

Napĺňanie cieľov a z nich vyplývajúcich úloh sa prehodnocuje v súlade s fázami pobytu – **adaptačná fáza trvá spravidla dva týždne, poradenská fáza trvá šesť týždňov, resocializačná fáza trvá spravidla štyri týždne**, najskôr však medzi dieťaťom a rodičom, prípadne inou dospelou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa a sociálnym pracovníkom a psychológom Centra počas stretnutia zameraného na vyhodnotenie doterajšieho pobytu v Centre, následne v širšom odbornom tíme.

Medzi ďalšie rozhodujúce skutočnosti pri tvorbe plánu patria osobné zdroje dieťaťa a rodiča, prípadne inej dospelaj osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa, ako aj zdroje dostupné v ich sociálnom prostredí.

Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

V Centre sú vytvorené podmienky pre rôzne záujmové činnosti, pre zmysluplné trávenie voľného času. Zariadenie taktiež plne rešpektuje slobodnú vôľu klienta prejavovať náboženské vyznanie a vieru.

Za týmito účelmi sú k dispozícii kompletne vybavené priestory:

- Herňa – slúžiaca prioritne pre deti na voľnočasové herné činnosti
- Spoločenská miestnosť – pre dospelých klientov a pre deti, v ktorej pravidelne 1x/týždeň prebiehajú komunitné stretnutia všetkých klientov a odborného personálu, raz za mesiac spoločná akcia, prednášky pre klientov, k dispozícii je TV
- Tvorivá dielňa – činnostná terapia
- Repulsáček – miestnosť pre predškolskú prípravu detí do šesť rokov veku
- Klubovňa – zameraná na vytvorenie bezpečného priestoru pre školopovinné deti za účelom bezpečného trávenia voľného času – vybavená športovými pomôckami, spoločenskými hrami, časť tvorí knižnica (o. i. priestor na stíšenie a modlitbu), TV, priestor na tvorivé činnosti a prípravu na vyučovanie
- Senzorická miestnosť (Snoezelen) – prioritne určená na výkon vedených terapeutických intervencií, ktoré môžu byť zamerané o. i. aj na rekreáciu, relaxáciu (viď časť „Výchovné činnosti“)
- Areál Centra – disponuje priestorom pre loptové hry, pre stolný tenis, preliezkami pre deti, posilňovacími zariadeniami pre dospelých, pieskoviskom pre deti a altánkom

Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti

Plnoleté fyzické osoby si zdravotnú starostlivosť aj výber poskytovateľa zdravotnej starostlivosti zabezpečujú samostatne. Túto zodpovednosť majú aj vo vzťahu k dieťaťu/deťom. Centrum písomne dohodne s rodičom dieťaťa, alebo s osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa spôsob zabezpečenia zdravotnej starostlivosti o dieťa. V prípade absencie obvodného lekára, resp. špecialistov, vykonávajú sociálni pracovníci úkony na podporu zabezpečenia a sprostredkovania kontaktov na ambulancie obvodných lekárov, resp. špecialistov.

Zamestnanci a zamestnankyne Centra v prípade neodkladnej potreby realizujú laickú prvú pomoc. Podľa potreby komunikujú s tiesňovou linkou záchranej zdravotnej služby (155). Situačne – v rámci aktuálnych personálnych možností – je možné sprevádzať klienta do zdravotníckeho zariadenia. V Centre je k dispozícii základné zdravotnícke vybavenie (lekárničky) a rovnako najbežnejšie voľne predajné liečivá (prístup k nim je riadne zabezpečený a kontrolovaný).

Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí

Spôsob zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie dieťaťa/detí Centrum písomne dohodne s rodičom dieťaťa, alebo s osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa. V prípade potreby pomoci a podpory v tejto oblasti môže rodič o túto požiadať odborných zamestnancov. Pomoc a podporu (napr. v podobe doučovania, krátkodobého sprevádzania do školy, nácviku učebného režimu a pod.) je možné sprostredkovať priamo v rámci personálnych kapacít Centra, prípadne prostredníctvom iných aktivít, najmä dobrovoľníckych programov. Odborní pracovníci Centra aktívne monitorujú zabezpečovanie školskej dochádzky a prípravy na povolanie dieťaťa/detí zo strany rodiča/rodičov.

Opis práv dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby

Centrum v najširšej podobe realizuje dodržiavanie aktuálneho Dohovoru o právach dieťaťa, Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Deti a dospelé osoby sú chránené v súlade s aktuálne platnými právnymi normami Slovenskej republiky. Centrum vytvára priestor na napĺňanie rodičovských práv a povinností. Akékoľvek prejavy diskriminácie klientov v Centre sú neprijateľné. Rovnako je neakceptovateľné násilie medzi klientmi, medzi klientmi a personálom v zariadení.

Práva dieťaťa:

- právo na život
- právo na meno
- právo spoznať svojich rodičov a byť nimi vychovávaný
- sloboda prejavu a slobodný prístup k informáciám
- sloboda myslenia a náboženského vyznania
- sloboda združovania a pokojného zhromažďovania
- právo na ochranu súkromia
- právo na ochranu pred násilím, ponižovaním a vykorisťovaním
- právo na zabezpečenie ochrany a pomoci poskytovanej štátom, ak je dieťa zbavené rodinného prostredia
- duševne alebo telesne postihnuté deti majú právo prežiť plný a riadny život
- právo na ochranu zdravia a využívanie zdravotníckych zariadení
- právo na výhody sociálneho zabezpečenia
- právo na životnú úroveň potrebnú pre jeho rozvoj
- právo na vzdelanie
- právo na používanie vlastného jazyka
- právo na odpočinok a voľný čas
- právo na ochranu pred nebezpečnou prácou
- právo na slobodu prejavu

Dieťa v Centre sa môže bez vedomia Centra obrátiť na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru. V Centre sú vytvorené podmienky pre bezplatnú a necenzurovanú telefonickú, poštovú a elektronickú komunikáciu s externým prostredím, rozsah využívania komunikačných prostriedkov môže byť upravený v interných predpisoch Centra (Fázy pobytu klienta). Dieťa toto môže vykonať aj mimo priestorov Centra (napr. v čase návštevy školského zariadenia, vo voľnom čase). Rodič, alebo iná plnoletá fyzická osoba, ktorá sa o dieťa osobne stará a je do Centra s dieťaťom prijatá, môže dieťaťu sprostredkovať kontakt s vyššie spomenutými inštitúciami.

Práva dospeljej osoby v Centre:

- právo na starostlivosť poskytovanú v Centre bez ohľadu na osobnú, kultúrnu či socio-ekonomickú charakteristiku
- právo na dôstojné zaobchádzanie a ohľaduplný prístup
- právo na kvalifikovaný odborný prístup zo strany odborného tímu
- právo na ochranu osobných údajov. Má právo očakávať, že všetky jeho osobné údaje, správy a záznamy z odborných stretnutí sú absolútne dôverné. Pracovníci Centra sú viazaní mlčanlivosťou
- právo byť informovaný o elementárnych pravidlách fungovania Centra (domáci a návštevný poriadok, všeobecné záväzné nariadenie, štatút...) do takej miery, aby na ne mohol dobrovoľne pristúpiť a kompetentne rozhodovať o svojom pobyte v Centre
- právo na vyjadrenie svojho názoru a jeho rešpektovanie zo strany pracovníkov a ostatných klientov Centra
- právo podávať pripomienky, sťažnosti a podnety vedeniu Centra
- právo požiadať odborných zamestnancov Centra o pomoc pri výchove a starostlivosti o svoje dieťa/deti
- právo na prístup k informáciám zo sociálno-právnej a psychologickej diagnostiky
- právo byť informovaný o súčinnosti Centra a iných inštitúcií v súvislosti s ním (polícia, ÚPSVaR...)
- právo byť v predstihu informovaný o plánovaných organizačných zmenách

Dieťaťu i dospeljej osobe je možné doručovať poštu priamo na adresu Centra REPULS (Budatínska 59/A, 851 06 Bratislava). O rozsahu využívania telefónu a internetu a vekovej primeranosti držby vlastného mobilného telefónu dieťaťom rozhoduje rodič, alebo iná plnoletá fyzická osoba, ktorá sa o dieťa osobne stará. V Centre sú vytvorené podmienky pre bezplatnú a necenzurovanú telefonickú, poštovú a elektronickú (internetovú) komunikáciu s externým prostredím, rozsah využívania komunikačných prostriedkov môže byť upravený v interných predpisoch Centra (Fázy pobytu klienta).

Opis povinností dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby

Povinnosti dieťaťa a dospeljej osoby:

- dieťa a dospelé osoby sú povinné dodržiavať domáci a návštevný poriadok Centra
- dodržať podmienky uvedené v Dohode o vykonávaní opatrení
- napĺňanie práv a povinností dieťaťa je plne v kompetencii dospeljej osoby s ktorou je dieťa prijaté do Centra

Odborný personál Centra dohliada na zabezpečovanie práv a povinností dieťaťa zo strany rodiča alebo osoby, ktorá sa osobne o dieťa stará. V prípade identifikovaných nedostatkov v zabezpečovaní práv a povinností dieťaťa sa voči rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne o dieťa stará, postupuje v súlade s nižšie uvedenými výchovnými prostriedkami.

Podmienky návštev v Centre upravuje Návštevný poriadok, ktorý je vypracovaný tak, aby zabezpečoval nerušenú realizáciu programu Centra.

Taxatívny opis výchovných prostriedkov

Nasledovné výchovné prostriedky je možné uložiť za nedodržanie povinností stanovených v Dohode o vykonávaní opatrení v Centre, v Domácom a Návštevnom poriadku. Miera uplatnenia výchovných prostriedkov zodpovedá miere porušenia pravidiel, ktoré akceptovali klienti (rodič alebo osoba, ktorá sa osobne o dieťa stará) podpisom Dohody o vykonávaní opatrení v Centre.

O uplatnení výchovných prostriedkov, je bezodkladne informovaný orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. V prípade dlhodobej nespolupráce Centrum navrhne orgánu SPODaSK ukončenie vykonávania opatrení.

Výchovné prostriedky:

- Verbálne upozornenie klienta na nedodržiavanie povinnosti/povinností zo strany odborných pracovníkov (zaznamenané v informačnom systéme)
- Písomné upozornenie klienta na nedodržiavanie povinnosti/povinností zo strany vedenia Centra – ak je to možné, vrátane vymedzeného času na prípadné zjednanie nápravy
- V prípade nezjednania nápravy vo vzťahu k dodržiavaniu povinností uvedených v predošlom písomnom upozornení, vrátane časového limitu – ak je v písomnom upozornení definovaný, návrh na ukončenie výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Centre

Dôvody na návrh na okamžité ukončenie výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Centre:

- Akékoľvek preukázateľné násilie klienta/klientov voči inému klientovi/iným klientom, prípadne voči personálu Centra
- Preukázateľné užívanie alkoholu a/alebo psychoaktívnych látok u klienta/klientov
- Nerealizovaná platba za bývanie v Centre v súlade so stanoveným časovým harmonogramom

Opis postupu v rizikových situáciách

O rizikových situáciách („rizikové“ z dôvodu negatívneho dopadu na klientov, zamestnancov a prevádzku Centra), ktoré sa môžu v Centre vyskytnúť pri výkone opatrení je potrebné informovať všetkých zamestnancov, predovšetkým novoprijatých kolegov a oboznámiť ich s postupmi riešení. Informácie o postupoch pri vzniku niektorých možných závažných situácií sú súčasťou školenia BOZP a PO u nových zamestnancov pri nástupe do pracovného pomeru, ktoré zabezpečuje zriaďovateľ.

Možné rizikové situácie:

1. Vniknutie cudzej osoby do objektu Centra
2. Úraz dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby
3. Vážne nehody medzi deťmi, deťmi a plnoletými fyzickými osobami, deťmi a zamestnancami Centra, plnoletými fyzickými osobami, plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami Centra
4. Technické poruchy a udalosti

1. Vniknutie cudzej osoby do objektu

- v situácií vniknutia cudzej osoby do objektu je vrátnik, ktorý zabezpečuje ochranu objektu, povinný okamžite situáciu riešiť a zabezpečiť opustenie objektu touto osobou
- okamžite kontaktuje službukonajúceho odborného pracovníka
- v prípade, že cudzia osoba sa správa agresívne – verbálne alebo brachiálne, snaží sa o elimináciu prejavov v spolupráci s odborným pracovníkom, ak je prítomný na pracovisku
- v spolupráci s odbornými pracovníkmi zabezpečí bezpečnosť klientov zariadenia
- v prípade neupustenia od agresívneho správania, resp. neochoty opustiť objekt a areál Centra, vrátnik je povinný po dohode s odborným pracovníkom informovať orgány činné v trestnom konaní
- zamestnanec informuje o situácii nadriadených

2. Úraz dieťaťa alebo dospelaj osoby

- zamestnanec, ktorý zistí úraz dieťaťa alebo dospelaj osoby, je povinný poskytnúť prvú pomoc v súlade so zásadami poskytovania 1. pomoci
- v prípade ohrozenia zdravia a života bezodkladne komunikuje s tiesňovou linkou záchranej zdravotnej služby (155)
- o úraze informuje nadriadených

3. Vážne nezhody medzi deťmi, deťmi a plnoletými fyzickými osobami, deťmi a zamestnancami Centra, plnoletými fyzickými osobami, plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami Centra

- riešenie nezhôd medzi deťmi navzájom na pôde Centra je v kompetencií rodičov, zákonných zástupcov prípadne iných osôb, ktoré sa o deti osobne starajú,
- riešenie nezhôd medzi deťmi a dospelými je v kompetencii samotných dospelých, títo majú povinnosť reflektovať svoje správanie a ukončiť nezhodu primeraným spôsobom
- riešenie nezhôd medzi deťmi a zamestnancami je v kompetencií samotných zamestnancov – títo majú povinnosť v tomto smere plnohodnotne reflektovať svoje správanie a ukončiť konflikt primeraným spôsobom
- riešenie nezhôd medzi dospelými je v kompetencii samotných dospelých, títo majú povinnosť reflektovať svoje správanie a ukončiť nezhodu primeraným spôsobom
- riešenie nezhôd medzi dospelými klientmi a zamestnancami je v kompetencií samotných zamestnancov – títo majú povinnosť v tomto smere plnohodnotne reflektovať svoje správanie a ukončiť konflikt primeraným spôsobom

V prípade ďalšej eskalácie konfliktu podľa predchádzajúcich bodov do situácie aktívne vstupujú odborní pracovníci Centra s cieľom konflikt deeskalovať, zamedziť škodám na zdraví a majetku, a to prostredníctvom deeskalačných techník:

- predchádzanie vzniku a zvyšovaniu napätia (jasná a otvorená neverbálna komunikácia, otvorený a neprovokujúci postoj, minimalizácia potenciálne eskalačných pohybov/presunov, znížený a spomalený hlasový prejav)
- riadený rozhovor – verbálna deeskalácia (aktívne naslúchanie, validácia emócií, technika otvorených dverí, akceptácia rozdielných názorov, vyhýbanie sa potenciálne konfliktným protirečeniam – mentorovaniu)
- odvrátenie pozornosti
- zrkadlenie
- poskytnutie bezpečného priestoru a dostatočného času na pomenovanie a ventiláciu emócií
- riadený odchod z konfliktnej situácie

V prípade potreby (neúspešnej deeskalácie) privolajú pracovníci Centra príslušníkov mestskej polície, prípadne policajného zboru SR. Centrum je oprávnené osobám prejavujúcim sa výrazne agresívne okamžite ukončiť Dohodu o vykonávaní opatrení.

4. Technické poruchy a udalosti

Požiar

- v prípade požiaru zistí zamestnanec zdroj požiaru a zaistí bezpečnosť klientov zariadenia
- v spolupráci s prítomnými kolegami na pracovisku zabezpečí v prípade potreby evakuáciu osôb zo zariadenia – riadi sa Požiarnym evakuačným plánom schváleným zriaďovateľom
- zabezpečí privolanie pracovníkov OR HaZZ
- bezodkladne oznámi skutočnosť nadriadeným

Únik vody

- zamestnanec okamžite po informácií o úniku vody, zistí zdroj úniku vody
- postará sa o bezpečnosť klientov zariadenia, podľa potreby aj o ich evakuáciu
- okamžite kontaktuje havarijnú službu
- bezodkladne informuje o situácii nadriadených

Prerušenie dodávky elektrického prúdu

- zamestnanec, príp. údržbár zistia príčinu výpadku dodávky elektrického prúdu
- ak prerušenie dodávky elektrickej energie do zariadenia trvá dlhšie ako hodinu, zamestnanec kontaktuje havarijnú službu a informuje sa o perspektívnom odstránení poruchy
- informuje nadriadených

Prerušenie dodávky pitnej vody

- prerušenie dodávky je spravidla oznámená mailom od dodávateľa a následne je informácia oznámená klientom Centra oznámením v spoločných priestoroch
- pokiaľ je dodávka pitnej vody prerušená na dlhšiu dobu, vedúci Centra, prípadne jeho zástupkyňa vypracujú krízový plán, podľa ktorého sa bude postupovať

**Magistrát hlavného
mesta Slovenskej
republiky Bratislavy**

Primaciálne námestie 1
814 99 Bratislava 1
Slovenská republika

REPULS
Centrum pre deti a rodiny